

Keitä olemme.
Mitä teemme.
Miten sen teemme.

FRA

EUROPEAN UNION AGENCY FOR FUNDAMENTAL RIGHTS

”Unionin perustana olevat arvot ovat ihmisarvon kunnioittaminen, vapaus, kansanvalta, tasa-arvo, oikeusvaltio ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen, vähemmistöihin kuuluvien oikeudet mukaan luettuina. Nämä ovat jäsenvaltioille yhteisiä arvoja yhteiskunnassa, jolle on ominaista moniarvoisuus, syrjimättömyys, suvaitsevaisuus, oikeudenmukaisuus, yhteisvastuu sekä naisten ja miesten tasa-arvo.”

2 artikla, Euroopan Unionista Tehdyn Sopimuksen

Esipuhe

Perusoikeudet ovat vähimmäisvaatimuksia, joiden tarkoituksena on henkilön kohtelevminen hänen ihmisarvoaan kunnioittaen. Olipa kyseessä oikeus syrjimättömyyteen iän, vammaisuuden tai etnisen taustan perusteella, oikeus henkilötietojen suojaan tai oikeus oikeussuojakeinoihin, näitä oikeuksia on edistettävä ja suojattava.

Euroopan unionin (EU) jäsenvaltioilla on pitkät perinteet perusoikeuksien edistämisessä. Myös EU itse perustuu näihin arvoihin ja on sitoutunut takaamaan Euroopan unionin perusoikeuskirjassa vahvistetut oikeudet. Euroopan unionin perusoikeusvirasto (FRA) perustettiin itsenäiseksi virastoksi tukemaan tätä toimintaa.

Pitkistä perinteistä huolimatta on monia haasteita, jotka estävät perusoikeuksien täyden toteutumisen käytännössä. Perusoikeusvirasto auttaa Euroopan unionin toimielimiä ja jäsenvaltioita ymmärtämään näitä haasteita ja puuttumaan niihin keräämällä EU:ssa tietoja ja analysoimalla niitä. Perusoikeusvirasto toimii yhteistyössä EU:n toimielinten, jäsenvaltioiden ja muiden kansainvälisen, Euroopan ja kansallisen tason organisaatioiden kanssa, ja sillä on tärkeä tehtävä perusoikeuksien edistämisessä kaikkien elämässä Euroopan unionissa.

Morten Kjærum
Johtaja

Ilze Brands Kehris
Perusoikeusviraston
hallintoneuvoston
puheenjohtaja

Keitä olemme

Euroopan unioni perusti perusoikeusviraston vuonna 2007. Viraston erityistehtävänä on tarjota riippumatonta tutkimustuloksiin perustuvaa neuvontaa perusoikeuskysymyksissä. Perusoikeusvirasto on yksi EU:n erityisvirastoista, jotka on perustettu tarjoamaan EU:n toimielimille ja jäsenvaltioille asiantuntija-apua eri asioissa. Perusoikeusviraston toiminta rahoitetaan EU:n talousarviosta.

Viraston 90 työntekijää ovat oikeudellisia asiantuntijoita, yhteiskunta- ja valtiotieteilijöitä, tilastotieteilijöitä sekä viestinnän ja verkostoitumisen asiantuntijoita.

Heidän työtään ohjaa perusoikeusviraston hallintoneuvosto. Hallintoneuvoston tehtävänä on määrittää viraston ensisijaiset tehtävät, hyväksyä sen talousarvio ja valvoa sen työtä. Hallintoneuvostoon kuuluu yksi kunkin jäsenvaltion nimeämä riippumaton asiantuntija, kaksi Euroopan komission edustajaa sekä yksi Euroopan neuvoston nimeämä riippumaton asiantuntija.

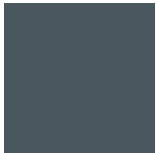

Perusoikeudet

Euroopan unionin perusoikeuskirja on EU:n perusoikeussopimus. Siinä luetellaan oikeudet, joita EU:n toimielinten ja jäsenvaltioiden on kunnioitettava laatiessaan ja pannaan täytäntöön EU:n lainsäädäntöä ja politiikkaa. Perusoikeuskirja on oikeudellisesti sitova. Se on perusoikeusviraston ohjenuora sen tarjotessa tutkimustuloksiin perustuvaa neuvontaa siitä, kuinka voidaan taata perusoikeuksien kunnioittaminen.

Oikeudet jaetaan perusoikeuskirjassa kuuteen osastoon:

IHMISARVO

esimerkiksi halventavan kohtelun kieltö

YHTEISVASTUU

esimerkiksi oikeus terveydenhoitoon ja sairaanhoitoon

VAPAUDET

esimerkiksi henkilötietojen suoja

KANSALAISTEN OIKEUDET

esimerkiksi äänioikeus kuntavaaleissa

TASA-ARVO

esimerkiksi syrjäntäkieltö

LAINKÄYTTÖ

esimerkiksi oikeus puolueettomaan oikeudenkäyntiin

Mitä teemme

Perusoikeusvirasto tarjoaa EU:n toimielimille ja jäsenvaltioille riippumatonta tutkimustuloksiin perustuvaa neuvontaa perusoikeuskysymyksissä. Tavoitteena on edistää perusoikeuksien täysimääräistä kunnioittamista kaikkialla EU:ssa.

Tämän tavoitteen täyttämiseksi perusoikeusviraston pääasiallisina tehtävinä on:

- tietojen kerääminen ja analysointi;
- neuvonta ja asiantuntemuksen tarjoaminen;
- viestintä ja tietoisuuden lisääminen oikeuksista.

Perusoikeusviraston tehtävät kuvataan viraston perustamisesta annetussa lainsäädännössä: neuvoston asetus (EY) N:o 168/2007.

Perusoikeusvirasto suorittaa tehtäviään kuullen kumppaneitaan ja tehden niiden kanssa yhteistyötä.

Näin virasto voi:

- määrittää työalueensa varmistaakseen, että sen tutkimustyö vastaa perusoikeuksien alan erityisiin puutteisiin ja tarpeisiin;
- jakaa asiantuntemusta, koordinoi eri alojen tutkimusta ja tehdä yhteistyötä välittääkseen neuvojaan EU:lle ja sen jäsenvaltioille; tällä tavoin virasto voi saada aikaan synergiaa, hyödyntää resurssiaan parhaalla tavalla ja tukea muita elimiä antamalla selkeitä lausuntoja siitä, kuinka perusoikeuksien suojelua on parannettava;
- varmistaa, että sen neuvonta ja tutkimukset saavuttavat päätöksentekijät hallinnon ja EU:n toimielinten oikealla tasolla.

Perusoikeusvirasto pitää yllä erityisen tiiviitä yhteyksiä:

- Euroopan komissioon, Euroopan parlamenttiin ja Euroopan unionin neuvostoon;
- muihin kansainvälisiin järjestöihin, kuten Euroopan neuvostoon, Yhdistyneisiin kansakuntiin ja Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestöön (ETYJ);
- hallituksiin, kansalaisyjärjestöihin, korkeakouluihin, tasa-arvoelimiin ja kansallisiin ihmisoikeuselimiin.

Tasa-arvoelimet ja kansalliset ihmisoikeuselimet (NHRI) ovat kansallisia elimiä, jotka edistävät perusoikeuksien suojelua omassa valtiossaan. Tähän voi sisältyä tutkimustoimintaa, tietoisuuden lisäämistä tai uhrien neuvontaa näiden oikeuksista.

Tiiviin yhteistyön varmistamiseksi viraston ja EU:n jäsenvaltioiden välillä jokainen jäsenvaltio nimittää kansallisen yhteyshenkilön. Jatkuva yhteydenpito ja säännölliset tapaamiset auttavat luomaan tiiviin ja toimivan kumppanuuden, joka takaa jatkuvan tiedonvaihdon ja sen, että kansalliset tarpeet tiedetään ja niihin vastataan.

Perusoikeusfoorumiin (FRP) kuuluu yli 300 perusoikeuksia ajavaa kansalaisjärjestöä kaikkialta EU:sta. Ne esittävät ehdotuksia perusoikeusviraston vuotuisen työohjelmaan ja vuosikertomukseen.

Euroopan neuvostoon kuuluu 47 valtiota. Sen elimiin kuuluu Euroopan ihmisoikeus-tuomioistuin, joka käsittelee Euroopan ihmisoikeussopimukseen liittyviä tapauksia.

Perusoikeusvirastolla on erityinen suhde Strasbourgissa toimivaan Euroopan neuvostoon. Täydentävyyden varmistamiseksi virasto koordinoi toimiaan, erityisesti vuotuisen työohjelmansa ja kansalaisyhteiskunnan kanssa tehtävän yhteistyön osalta, Euroopan neuvoston kanssa.

Virasto kuulee perusoikeusfooruminsa (*Fundamental Rights Platform, FRP*) kautta säännöllisesti satoja kansalaisyhteiskunnan järjestöjä. Järjestöt voivat auttaa perusoikeusviraston asiantuntijoita sen määrittämisessä, mitä ongelmia ihmiset kaikkialla EU:ssa kohtaavat jokapäiväisessä elämässään.

Toiminta-alue

EU:n toimielimet ehdottavat ja hyväksyvät viraston aihealueet viisivuotiskaudeksi.

Perusoikeusviraston tärkeimpiä aihealueita ovat syrjintä, oikeussuojakeinojen saatavuus, rasismi ja muukalaisviha, tietosuoja, rikosten uhrien oikeudet ja lasten oikeudet.

Perusoikeusvirasto perustettiin tarjoamaan EU:lle ja jäsenvaltioille neuvontaa näiden pannaessa täytäntöön EU:n lainsäädäntöä ja politiikkaa, ja sen vuoksi virasto voi tarkastella vain sellaisiin aloihin liittyviä kysymyksiä, joilla EU on toimivaltainen.

Vaikka perusoikeusvirasto tarjoaa ihmisille tietoa siitä, miten ja missä nämä voivat käyttää oikeuksiaan, sillä ei ole päätösvaltaa eikä valtuuksia käsitellä yksittäisiä kanteluja. Perusoikeusvirasto voi tehtävänsä mukaan ainoastaan neuvoa ihmisille asianmukaiset kanavat, joista nämä voivat hakea neuvoa kansallisella, Euroopan ja kansainvälisellä tasolla.

Toimivalta tarkoittaa, onko EU:lla laillinen valtuus toimia tietyllä politiikan alalla.

Miten sen teemme

Tutkimus ja tiedonkeruu

Perusoikeusviraston tehtävänä on kerätä ”puolueetonta, luotettavaa ja vertailukelpoista” tietoa. Se suorittaa erityisiä aihealueita koskevia tutkimuksiaan koko EU:ssa sen sijaan, että seuraisi tai arvioisi yksittäisiä jäsenvaltioita.

Kun tutkitaan kaikkia tai useita jäsenvaltioita, saadaan vertaileva näkökulma, joka auttaa havaitsemaan haasteet ja lupaavat käytännöt tietyillä perusoikeuksien aihealoilla kaikkialla EU:ssa.

Perusoikeusviraston tutkimukset kattavat tavallisesti **tietyn perusoikeuksiin liittyvän aiheen** kaikkialla EU:ssa – kuten esimerkiksi sen raportissa ”Homofobiasta, transfobiasta ja seksuaaliseen suuntautuneisuuteen ja sukupuoli-identiteettiin perustuvasta syrjinnästä EU:n jäsenvaltioissa” (*Homophobia, transphobia and discrimination on grounds of sexual orientation and gender identity in the EU Member States*, 2010).

Virasto kerää usein tietoja **perusoikeuksien suojelusta jäsenvaltioiden oikeusjärjestelmissä** ja tarjoaa oikeudellisia analyyseja. Tietolähteitä ovat muun muassa lainsäädäntövälineet, tuomioistuinten päätökset ja oikeuskirjallisuus. Esimerkiksi „Oikeuden saatavuus Euroopan unionissa: katsaus haasteisiin ja mahdollisuuksiin” (*Access to justice in Europe: an overview of challenges and opportunities*, 2011).

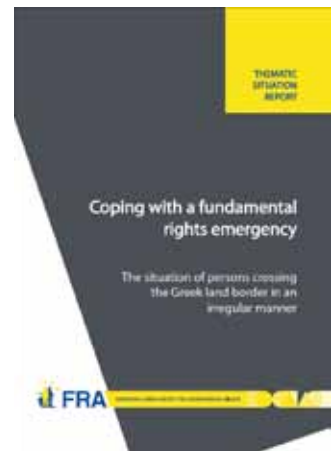
Tutkimusmenetelmällä tarkoitetaan tapaa, jolla tietoja kerätään ja analysoidaan. Perusoikeusviraston käyttämät menetelmät on suunniteltu varmistamaan, että kerätyt tiedot ovat mahdollisimman oikeita ja luotettavia.

Voidakseen tarjota kattavan yleiskatsauksen käytännön tilanteeseen perusoikeusvirasto käyttää yhdistelmää, johon kuuluvat oikeudellinen analyysi ja tiedot henkilöiden jokapäiväisistä kokemuksista kussakin jäsenvaltiossa. Aineistotutkimusta täydennetään yhteiskuntatieteellisen tutkimuksen kenttätyöllä, jossa suoritetaan kyselytutkimuksia tai haastatteluja, tai analysoimalla jo saatuja tietoja.

Esimerkiksi Euroopan unionin vähemmistöjä ja syrjintää koskevassa tutkimuksessa (*European Union Minorities and Discrimination Survey, EU MIDIS*) haastateltiin 23 500 henkilöä valituista maahanmuuttajien ja etnisten vähemmistöjen ryhmistä kaikissa EU:n 27 jäsenvaltiossa. Tulosten perusteella perusoikeusvirasto saattoi tarjota hyödyllisiä ja relevantteja syrjinnän indikaattoreita, kuten niiden uhrien osuus, jotka olivat kokeneet syrjintää tai joutuneet rassistiseen motiiviin perustuvan rikoksen kohteeksi. Tämä osoitti eri vähemmistöjen eri valtioissa kokeman syrjinnän määrän.

Joissakin tapauksissa perusoikeusvirasto voi raportoida **kiireellisestä perusoikeustilanteesta** yhdessä jäsenvaltiossa, kun asia kuuluu sen toimialaan ja tilanteella on vaikutusta EU:hun. „Esimerkiksi Raportti ajankohtaisesta perusoikeustilanteesta – Kreikan maarajan laittomasti ylittävät ihmiset“ (*Coping with a fundamental rights emergency – The situation of persons crossing the Greek land border in an irregular manner, Thematic Situation Report, 2011*).

Vaikka viraston asiantuntijat valitsevat asianmukaisen tutkimusmenetelmän tiettyä hanketta varten, varsinaisen tietojen keruun jäsenvaltioissa toteuttavat tavallisesti viraston ulkopuoliset asiantuntijat. Tutkimuksen toteuttavat alihankkijat valitaan puolueettomalla ja perusteellisella valintamenettelyllä.

Suuri osa perusoikeusviraston tutkimuksista perustuu sen kansallisten yhteystahojen verkoston (FRANET) keräämään tietoon. FRANET koostuu kunkin jäsenvaltion perusoikeusasiantuntijoiden ryhmistä. Tietoja käyttää ja analysoi kuitenkin perusoikeusviraston henkilöstö.

Virastolla on myös tieteellinen komitea, johon kuuluu riippumattomia ulkopuolisia jäseniä. Tämä takaa komitean työn laadukkuuden.

Tieteelliseen komiteaan kuuluu 11 perusoikeuksien alalla erityisen ansioitunutta henkilöä kaikkialta EU:sta. Hallintoneuvosto nimeää jäsenet kuultuaan Euroopan parlamenttia.

Lisätietoja perusoikeusviraston tutkimusmenetelmistä on sen tiedotteessa *FRA:n tutkimustoiminta: luotettavaa, vertailukelpoista tietoa ja analyyseja tuottamassa.*

Neuvonta ja asiantuntemus

Perusoikeusvirasto tarjoaa EU:n toimielimille ja jäsenvaltioille neuvontaa ja asiantuntemusta auttaakseen niitä kunnioittamaan täysimääräisesti perusoikeuksia EU-lainsäädäntöä laadittaessa ja täytäntöön pantaessa.

Virasto jäsentää tutkimuskysymyksensä yhteistyötahojen määrittämien tarpeiden mukaan. Tämä tarkoittaa, että se kerää tietoja aloilta, joista päätöksentekijät tarvitsevat tutkimustuloksia kehittäessään toimintalinjoja ja lainsäädäntöä. Se auttaa myös virastoa kohdentamaan tutkimuksensa ihmisten jokapäiväisessä elämässään kokemiin tosielämän ongelmiin.

Perusoikeusvirasto tekee tutkimuksissaan keräämiensä tietojen ja perusoikeuksia koskevan asiantuntemuksensa perusteella päätelmiä ja laatii lausuntoja EU:n toimielimille ja jäsenvaltioille auttaakseen niitä varmistamaan, että perusoikeuksia kunnioitetaan täysimääräisesti käytännössä, kun ne kehittävät ja panevat täytäntöön lainsäädäntöä ja toimintalinjoja.

Perusoikeusvirasto kuulee jatkuvasti yhteistyötahojaan määrittääkseen, kuinka se voi parhaiten tarjota neuvojaan ja auttaa niitä parantamaan perusoikeuksien kunnioittamista. Viraston määrittämien ongelmatyyppien ja yhteistyötahojen ilmaisemien tarpeiden mukaan ohjeita ja neuvoja voidaan antaa monessa muodossa.

- **Kertomukset** – Perusoikeusvirasto toimittaa yhteiskunnallis-oikeudellisessa tutkimustyössään kerätyt tiedot ja näytön EU:n toimielimille ja jäsenvaltioille ja esittää päätelmänsä ja lausuntonsa siitä, kuinka perusoikeuksien parempi kunnioittaminen voidaan varmistaa.
- **EU:n toimielimen pyynnöstä** – EU:n toimielin voi virallisesti pyytää virastoa laatimaan lausuntoja tietyistä aihealueista tai toimittamaan oikeudellisen analyysin lainsäädännöstä tai lainsäädäntöehdotuksesta perusoikeuksien näkökulmasta. Euroopan parlamentti esimerkiksi pyysi vuonna 2011 perusoikeusvirastolta lausunnon ehdotuksesta direktiiviksi matkustajarekisteritietojen käytöstä.
- **Pyyntö jäsenvaltiolta** – Jäsenvaltio voi pyytää perusoikeusvirastolta tietoja ja tietojen analysointia, joka auttaisi sitä parantamaan perusoikeuksien toteutumista EU:n toimivaltaan kuuluvilla aloilla.
- **Koulutusmateriaali ja koulutusohjelmat** – Esimerkiksi *Euroopan syrjinnänvastaisen oikeuden käsikirja* (2011) joka laadittiin yhdessä Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen kanssa (Strasbourgissa) ja joka opastaa oikeusalan toimijoita syrjinnänvastaisen lainsäädännön alalla.
- **Lupaavat käytännöt** – Perusoikeusvirasto myös kerää ja jakaa jäsenvaltioiden välillä ”lupaavia käytäntöjä”, joilla on erityisen hyödyllinen vaikutus perusoikeuksien kannalta. Näin jäsenvaltiot voivat oppia toisiltaan onnistuneista malleista ja ratkaisuista yhteisiin ongelmiin.

Viestintä ja tietoisuuden lisääminen oikeuksista

Perusoikeusvirasto pyrkii parantamaan käytännön tilannetta. Edellä mainittujen ohjausmuotojen lisäksi se parantaa kansalaisten ja erityisesti niiden ammattien edustajien tietoisuutta perusoikeuksista, joilla on merkittävä asema perusoikeuksien toteutumisen kannalta (kuten opettajat, viestintäalan ammattilaiset, poliisit ja oikeusalan toimijat).

Tietoa perusoikeusvirastosta ja sen toiminnasta

Painettujen julkaisujen ja merkittävässä tilaisuuksissa olevien **tiedotuspisteiden** lisäksi virasto hyödyntää monenlaisia verkkoviestinnän kanavia. Näitä ovat sen verkkosivut ja näkyvyys sosiaalisessa mediassa, Facebookissa, Twitterissä, LinkedInissä ja YouTubeissa.

Perusoikeusvirasto julkaisee kuukausittain **sähköistä uutiskirjettä** (tilattavissa osoitteesta information@fra.europa.eu).

Perusoikeusvirasto tarjoaa vierailijaryhmille mahdollisuuden tulla virastoon ja saada tietoa perusoikeuksista EU:ssa sekä viraston toiminnasta (visit@fra.europa.eu).

Aineistoa tietoisuuden lisäämiseksi

Perusoikeusvirasto tuottaa **aineistoa**, jota ammattilaiset voivat hyödyntää työssään perusoikeuksien parissa. Esimerkkejä ovat „Matka menneeseen, käsikirja opettajille“ (*Excursion to the past – teaching for the future: Handbook for teachers*, 2010) tueksi opettajille heidän kertoessaan juutalaisvainoista ja ihmisoikeuksista sekä Euroopan yleisradioliiton kanssa kehitetty „Tiedotusvälineiden monimuotoisuuden työkalupakki“ (*Media Diversity Toolkit*), jolla tiedotetaan yleisradiotoiminnan harjoittajille, kuinka Euroopan monimuotoista yhteiskuntaa voidaan kuvata paremmin, kun raportoidaan vähemmistöjä koskevista asioista.

Perusoikeusvirasto julkaisee myös lapsille suunnattua **S’Cool Agenda kalenteria**. Siinä kerrotaan perusasioita perusoikeuksista, ja samalla se toimii koulukalenterina.

Päätöksentekijät, tutkijat, oikeusalan asiantuntijat ja kansalaiset voivat tutustua viraston **oikeustapausten tietokantaan**, joka sisältää kokoelman kansallisia ja eurooppalaisia perusoikeuskysymyksiin liittyviä oikeustapauksia.

Tietoja Euroopan unionin perusoikeuskirjasta

Virasto julkaisee materiaalia perusoikeuskirjasta, esimerkiksi helppokäyttöisen välineen, **Charterpedian**, jonka avulla käyttäjät voivat löytää lisää tietoja perusoikeuskirjan takaamista oikeuksista. Se on kattava kokoelma kansainvälistä, Euroopan unionin ja kansallista perustuslaillista perusoikeuslainsäädäntöä linkitettyinä perusoikeuskirjan aiheisiin, osastoihin ja artikloihin, jotka kaikki ovat helposti saatavilla viraston verkkosivuilla.

Perusoikeusvirasto on myös kehittänyt **perusoikeuskirjasovelluksen** sellaisia **mobiililaitteita** varten kuin älypuhelimet ja taulutietokoneet. Se on saatavissa viraston verkkosivuilta.

Ota yhteyttä

Lisätietoja perusoikeusvirastosta saat verkkosivustoltamme. Tämän linkin kautta voit pysytellä ajan tasalla FRA:n toiminnan, hankkeiden ja julkaisujen osalta:

- <http://fra.europa.eu>
- twitter.com/EURightsAgency
- www.facebook.com/fundamentalrights
- www.linkedin.com/company/eu-fundamental-rights-agency
- www.youtube.com/user/EUAgencyFRA

Ja tässä sähköpostiosoite, jonka kautta voit ottaa meihin yhteyttä, tilata kuukausittain ilmestyvän uutiskirjeen tai järjestää ryhmävierailun FRA:han:

- information@fra.europa.eu

Voit ottaa meihin yhteyttä myös kirjeitse, puhelimella tai faksilla:

FRA – Euroopan unionin perusoikeusvirasto

Schwarzenbergplatz 11
1040 Wien
Itävalta

Puh. +43 (1) 580 30 0
Faksi: +43 (1) 580 30 699

HELPING TO MAKE FUNDAMENTAL RIGHTS A REALITY FOR EVERYONE IN THE EUROPEAN UNION

Perusoikeudet ovat kohtelua koskevat vähimmäisvaatimukset, joilla taataan ihmisarvon kunnioittamien kaikille. Ne on esitetty **Euroopan unionin perusoikeuskirjassa**, joka sitoo EU:n toimielimiä ja kaikkia 27 jäsenvaltiota oikeudellisesti EU:n lainsäädännön täytäntöönpanossa. Sen eri luvuissa - Ihmisarvo, Vapaudet, Tasa-arvo, Yhteisvastuu, Kansalaisten oikeudet, Lainkäyttö ja Yleiset määräykset - luetellaan EU:n tunnustamat oikeudet, vapaudet ja periaatteet.

Euroopan perusoikeusvirasto (FRA), joka perustettiin vuonna 2007, tarjoaa EU:lle ja sen jäsenvaltioille perusoikeuksia koskevia neuvoja ja asiantuntemustaan.

FRA – Euroopan unionin perusoikeusvirasto
Schwarzenbergplatz 11
1040 Wien
Itävalta

Puh. +43 (1) 580 30 - 0
Faksi: +43 (1) 580 30 - 699

information@fra.europa.eu
<http://fra.europa.eu>
twitter.com/EURightsAgency
www.facebook.com/fundamentalrights
www.linkedin.com/company/eu-fundamental-rights-agency
www.youtube.com/user/EUAgencyFRA

Julkaisutoimisto

ISBN 978-92-9192-894-1

